

AN LVX OMNIVM ASTRORVM, ET
vniuersim lux omnis, eiusdem sit speciei, nec ne.

ARTICVLVS I.
DISPVATIO IN NEGATIVAM
partem quæstionis.

Primũ arg.

2. arg.

3. arg.

4. arg.

5. arg.

De luce
corporum
glorioso-
rum.

Pulchritudo in quo
consistat.

Vod lux astrorum, saltem diuersis orbibus in-
hærentium, non vnius tantum speciei sit, pro-
bari potest. Primò, quia lux consequitur natu-
ram corporis lucidi, vt nobilissimus eius actus.
Quare cum astra diuersorum orbium inter se
specie dissideant, eodem pacto differet eorum
lux. Secundò, quia sydera interuentu, ac mini-
sterio lucis alia multa effecta specie differentia in sublunari mundo
edunt, quorum distinctio, causæ distinctionem arguit. Tertio, quia
lux Solis sua præsentia obterit, atque obscurat lumen stellarum, adeò
vt earum species visibiles ad nostrum aspectum non perueniant (inde
enim videtur esse, quod nobis interdiu non apparent) at que eiusdem
speciei sunt non se ita impediunt, nec interturbant, sed potius mutuis
iuvant auxilijs, vt calor calori, ignis igni additu.

Deinde quod neque lux sublunaris eandem specificam naturam in
omnibus lucidis corporibus sortita sit, ostenditur ex diuerso modo
collocendi; siquidem nonnulla tam noctu, quàm interdiu fulgent,
vt ignis: alia noctu tantum, vt quercus putridæ, & cicindelæ, seu
nitedulæ, quæ noctu per aerem nunc alarum hiatu reudent, nunc
compressu obumbrantur. Præterea quædam splendent alieno &
aduenticio lumine, vt aer; quædam proprio, & nativo, vt ignis.

Postremo quod saltem lux corporum beatorum diuersæ naturæ fu-
tura sit, probatur. Primùm, quia tribuitur ad eleuandum corpus ad
supernaturalem statum, nec est commensurata alicui corpori natu-
rali, cum ex nullius principijs suat, proindeque supra naturæ vim
est, & alterius ordinis. Secundò, quia repugnat idem corpus simul co-
loratum esse & lucidum nostra hac luce, siquidem color est extremi-
tas in corpore terminato, vt docet Aristoteles in lib. de sensu, & sen-
sili cap. 3. at beatorum corpora & luce, & pulcherrimis, ac, viuacissi-
mis coloribus perfusa erunt: luce, quia vna è quatuor eorum dotibus
est claritas; coloribus, quia pulchritudo, quæ in beatis eximia erit,
consistit in apta membrorum compositione cum quadam colorum

figurai-

suauitate. Tertiò, quia corpora gloriosa erunt translucida & diaphana, simulque videbuntur per propriam lucem; cum tamen nolstrate luce nullum perspicuum ab se, sed aliena luce fulgeat, vt docet Aristoteles 2. de anima cap.7. text.8.

ARTICVLVS II. PROPOSITÆ DVBITATIONIS enodatio.

IN hac disceptatione potior, veriorque videtur sententia asserens omnem lucem, quæ corporibus per vim naturæ obuenit, vbiq; eiusdem esse speciei, quam tuetur D. Thomas in 4. dist. 44. quaest. 2. art. 4. & alij. Et si M. Albertus 2. p. summæ, in q. de lumine. Item Ægidius in 2. d. 13. in 2. principali q. 1. Richardus ibidem in 1. principali q. 4. & Argentinas eadem distinctione q. vnica. art. 1. cœlestem lucem ab inferiori, specie distinguant. Primum igitur quod omnis lux cœlestis in eandem speciem conueniat ex eo probatur, quia astra omnia, vt progressu patebit, esto non nihil ex se habeant luminis; reliquũ tamen à Sole mutuuntur. Vel igitur lumen natiuum & ascititium cuiusque sideris vniuntur in vnã naturam singularem, vel non; sed manent in eo discreta ac distincta numero, specieque. Si datur primum, habetur propositum; si posterius, id ex eo coarguitur, quia lumen ascititium intendit natiuum; quæ autem se intendunt, in vnum singulare per se coeunt. Accedit, quod non est inducenda naturarum distinctio citra necessitatem, quæ tamen necessitas in re subiecta minime apparet. Eodem argumento concludi potest, neque lumina cœlestia à sublunariis, neque sublunaria inter se specie disiungi; cum omnia se se mutuis incrementis angeant, neque vlla necessitas naturæ, inter ea diuersitatem conuincat.

Quæres tamen, quandoquidem ab his naturæ discrimen sustulimus, quo nam pacto inter se distinguantur lux primaria, & secundaria, lumen, radius, splendor. Respondemus ex D. Thoma in 2. dist. 13. quaest. vnica. art. 3. & alijs, & si interdum hisce vocabulis promiscue Philosophi vtantur; propriè tamen lucem absolutè, & lucem primariam dici à perspectiuis quæ est in suo fonte siue in subiecto proprio; secundariam, quæ non ita se habet. Deinde interdum primariam vocari, quæ per directum radium funditur. Secundariam, quæ à latere extra radiorum incidentiam obliquè spargitur. Item lumen dici prout est in medio: radium prout à lucido corpore secundum rectam lineam procedit: splendorem prout est lumen reflexum à corpore, in quo recta porrigitur. Sed enim adhuc radius, suo nominis significato, diuidi consuevit in rectum, reflexum, fractum, ac refractũ; diciturq; rectus cum sine obstaculo à luminoso rectà pergit: reflexus, cù in corpus opacũ incurrit,

Conclus.

Confirmatio conclus.

Quo d. f. r. i. t. l. u. x. p. r. i. m. a. r. i. a. L. u. x. s. e. c. u. n. d. a. r. i. a. L. u. m. e. n. R. a. d. i. u. s. S. p. l. e. n. d. o. r. R. a. d. i. u. s. r. e. f. l. e. x. u. s. R. e. f. l. e. x. u. s. F. r. a. c. t. u. s. R. e. f. r. a. c. t. u. s.

câdemque via in se ipsum reciproci conuersione redit: fractus, cum à medio raro in densum se se colligit, vt cum ab aere defiliens in aquam traicitur: refractus, cum à medio denso in rarius dilultat.

Porrò non asseruimus initio articuli omnem lucem esse eiusdem speciei, sed omnem, quæ per vim naturæ obuenit, quia de luce corporum glorioforum maior dubitatio est num à cæterorum corporum luce specie distinguatur; habetque vtraque pars æqualem fere probabilitatem. Affirmatiuam sequitur Richardus in 4. dist. 49. art. 4. quæst. 6. M. Albertus & Egidius locis citatis, atque eam potissimum luadet prima ratio earum, quas in quinto argumento articuli superioris pro eius confirmatione attulimus; cæteræ enim minus sunt efficaces. Negatiuam approbat D. Thomas in 4. dist. 44. quæst. 2. art. 4. ad 1. Pro qua est in primis illud, quod hæc sententia videtur magis consentanea testimonijs sacræ paginæ docentis corpora gloriosa fore lucida tanquam solem. Item quia in corporibus gloriofis erunt colores eiusdem speciei cum nostris, etsi longè pulchriores; nec enim facile est intelligere candorem alterius naturæ & speciei. Quare & lux eiusdem erit rationis.

An lux cor
porum glo
rioforum sit
eiusdem spe
ciei cū luce
aliorum cor
porum.
Opinio D.
Thomæ.

ARTICVLVS III.

QVO PACTO ARGUMENTIS PRIMI articuli respondendum sit.

Sol primi.

Diuimus nunc argumenta initio proposita. Ad primum eorum, quæ probare contendebant aliorum lucem differre specie inter se, respondemus, lucem non consequi naturam peculiarem cuiusque astri tanquam differentiam, aut proprietatem reciprocam illius; sed tanquam accidens omnibus lucidis corporibus commune.

sol. 2.

Ad secundum, esto ex luce proueniant in inferiori mundo effecta specie diuersa. Nam Sol illius interuentu calorem producit, quo leonem, murem, & ranam generat: hæc tamen effecta non arguere distinctionem specificam in luce, quemadmodum nec in calore. Nimirum diuersitas specifica in accidentibus non ex vltimis effectis, quæ vtrumque attingunt, sed ex immediatis actionibus peti debet, vt caloris ex calefactione, frigoris ex frigefactione: alioqui etiam calor, qui disponit ad generationem hominis differret specie ab eo, qui ad generationem leonis concurret.

Differentia
specifica ac
cidentium
vnde peten
da.

Sol. 3.

Ad tertium, lucem Solis non obscurare syderum lumen quasi illa l perimat, vt quidam aiunt, aut traiectionem specierum ad oculum interceptat; sed quia lege naturæ fit, vt maius sensibile, si nimirum excedat, impediat minus. Sic enim in tabulis pictis, cum nullo splendore offunduntur, nec imagines, nec colores distinguimus,

sed

fed lucem tantum, saltem clarè, videmus. Sic cum vehemens sonus aures implet, nihil præterea, saltem distinctè, audimus. Impediri verò minus sensibile à maiori non est aliud, quàm maius sensibile ob sui excellentiam ita sensum occupare, vt aliarum rerum sensationem, aut non eliciat, aut eliciat ita obscure, & tenuiter, vt eas ab alijs non interuolcat. Cum igitur lux Solis supra nostrum horizontem fusa, comparatione luminis syderum tam longè distantium sit sensibile maius, ac nimium excedens: ob id sydera à nobis interdia non videntur. Vnde si oculus in profundo sit puteo, atque aer apertus purisque, die media, astra videbit; quia nimirum aspectus non perfringitur luce Solis, quin potius in vmbra (quæ in altitudine putei est quali nox) colligit, vnitque visum, eoque firmiorem reddit.

Plinius li. 2. c. 14. Scalliger Exerc. sic. 62. in Card.

quid non sit sensibile maius sensibile minus

In prælo puteo die media videri stellas

Ad aliud argumentum ex diuerso collucendi modo inferiorum corporum dicendum, non colligi ex eo essentiale lucis discrimen, sed accidentarium duntaxat.

Solut. 4.

Quod attinet ad rationes, quibus ostendebatur lucem corporum glorioforum ab omni alia luce specie distinguenda: si quis negatiuam partem tueri volet, respondeat ad primam, lucem corporum glorioforum secundum suam speciem non esse supra naturæ vim, cum alia eiusdem speciei ex ordine facultateque naturæ in alijs corporibus V. G. in astris reperiat. Præterea eiusmodi lucem ex vi & proprietate lux speciei commensuratam esse aliquibus corporibus naturalibus, vt eisdem astris ab eorumque forma dimanaret: proinde secundum suam speciem & essentiam non esse ordinis supernaturalis, quanuis supra naturæ facultatem tribuenda sit humanis corporibus, ingenio suo terrenis crassisque, vt vna cum cæteris dotibus, & ornamentis concurrat ad ea perficienda, & illustranda, prout beatissimi illius status conditio, & dignitas postulat. Itaque fatendum est lucem corporum glorioforum fore supernaturalem quoad modum, quo producet; sed negandum fore supernaturalem quoad suam naturam & speciem: quemadmodum facultas videndi: cæco diuinitus collata qualitas est ordinis naturalis, esto per supernaturalem actionem efficiatur.

Solut. 5.

Lux corporum glorioforum ex sua specie est ordinis naturalis.

Erit tamen supernaturalis, quo ad productionem

Ad secundam dicendum non repugnare idem corpus & lucidum & coloratum esse, vt patet in nitedulis, & quercu putrida. Sane verò licet in his, alijsque eiusmodi lux & color non nisi alternatim videantur, siquidem cum hic appareat, illa occultatur, cum illa nitet, hic absconditur: in corporibus tamen gloriofis alia ratio erit, quia vtrunque eam temporationem sortietur, vt neutrum alteri futurum sit impedimento quominus ambo simul conspiciantur tam in extrema superficie, quam in interioribus. Adde licet in plerisque, non vniuersim tamen in omnibus corporibus, quæ apud nos sunt, repugnare, videri simul perspicuitatem lucem & color em, vt patet in vitro concolorato & smaragdo, in quibus lux & color simul videntur.

aut lucidum

lucidum

coloratum

Ad tertiam concedendum est cum D. Thoma in 4. d. 44. q. 2. art. 4. quæstionæ ad 2. Paludano ibidem q. 5. ar. 2. concl. 2. & 3. Agentinate

Consule D. Tho. in 4. d. 44. q. 2. art. 4.

Contra M. Alb. in 4. d. 44. arti. 30. Scotum. d. 49. q. 17. & alios

d. 49. q. 1. ar. 1. Alenſi 3. p. q. 22. memb. 2. ar. 1. & alijs corpora glorioſa fore ſimul & trãſparẽtia & ppria. luce cõpicipua: quia quãvis id nature facultate, ſalutẽ ordinariẽ, non contingat: diuina tamen virtute fieri poteſt.

QVÆSTIO IV.

NVM ASTRA DE SVOLVCEANT, VEL
potiùs lumen à Sole mutucentur.

ARTICVLVS I.

STATVITVR VERA SENTENTIA,
eademq. aliquot argumentis oppugnatur.

S assertio.

Solẽ & lu-
nẽ & alijs
ſideribuſu
men ſcẽne
rare.

Varię lunę
figarę.

Apuleius.

Coſ Sol in
medio pla-
netarum.

Vnt qui putent quidquid luminis ſingulæ ſtellæ habent, id totum à Sole haurire; quod itẽ Anaximãder, Antiphõ & Cleomedes de luna pronuntia rût. Alij, è quorũ numero ſũt Auicenna & Macro-
bius ſolã lunã à Sole mutuari lucẽ credũt; reliqua verò aſtra de ſuo collucere. Statuẽda tanẽ eſt hæc aſſertio, quã cõmuniõ Aſtrogocũ conſenſus approbat. Tam ſtellæ fixæ, quã planeta lumen à So-
le mutucentur: ita tamen vt aliquid ex ſe lucis poſſideant.

Prior huius aſſertionis pars ita ſuadet. Luna accipit lumẽ à Sole, ergo & reliqua aſtra. Probatũr antecedẽs, prinũ ex lunæ deliquio, quod nõ eſt aliud, quã luminis quod aliã à Sole accipit, priuatio. Secũdo quia luna pro vario ad Solẽ aſpectũ variẽ illuſtratur, ac diuerſas induit figuraſ, creſcẽs ſẽper, aut ſenẽcẽs, modõ curuata in cornua, modõ æqua proportione diuiſa, modõ orbe pleno. Videlicet vbi congreſſũ cũ Sole ini-
it, inde corniculata emicat: itũ ad ſeptrinũ vſq. diẽ augetẽs medio orbe ſecta conſpicitur: deinde paulatim in rotundum circinatur, ac decimo quarto die, cũ ex diametro Soli oppoſita eſt, recepto quoquoerſum ſplendore, plena ſit: inde ſenẽcẽs decrementũ inĩt, ac tandẽ ad eaſdẽ vi-
ces redit. Nimirum quia prout hac, aut illa, maiori, aut minori ſui parte accommodatẽ ad hauriẽdũ lumen, Soli reſpõdet, ita ab eo illuſtratur. Vnde luce clariũs eſt lunã à Sole lumen accipere. Quod Apuleius in lib. de Deo Socratis, ita ſere expreſſit, luna Solis æmula, noctis decus ſeu corniculata, ſeu diuiſa, ſeu pertunida, ſeu plena ſit, varia ignium face, quãto longiũs abit à Sole, tanto largiũs illuminata, pari incremento itĩ neris, & luminis menſem ſuis aũtibũ ac paribũ ſpendiũs extimat.

Præterea confirmatur eadẽ aſſertio, quia planeta: quo Soli propin-
quiores ſunt, eo, cætẽrũ paribũ, magis lucent; nimirum quia magis à Sole illuminantur vt in Marte, & Venere apertum eſt. Accedit quod ob id etiã videtur Sol in medio planetarum collocatus, vt inde tam ſu-
perioribũ, quã inferioribũ aſtris lumen commodẽ impertiãt. Vnde ab Heradito fõns lucis, & ab Aſtrogis planetarum cor appellatur. Poſterior verò eiũsdẽ aſſertionis pars ea ratione oſtẽditur, quia phẽbe,
quã

Hac de re
Platarc. li.
2. de placi-
tis c. 27.

De hĩſcẽ
differentiis
Plinius li.
2. c. 38.

Sol Planẽ-
tarum cor.